

د سویدني واکسين پروگرام

د ټولو ماشومانو له پاره عمومي برخه

په سویدني کې ټوله ماشومان د نهو خطرناکو ناروغيو پر ضد د ماشوم- او بنوونځيو دصحي مرکز له لاري د واکسين حق لري. بعضو ماشومانو ته د هيباتيت ب، توبرکولوز، ذکام او دپزي او غوږو/سينوزيت د ناروغيو پر ضد د واکسين بلنه هم ورکول کېږي (د معلوماتو له پاره ځانته پانه وگورئ)

د ماشوم صحي پالنه
په بنوونځي کې صحي پالنه

هغه ماشومان چې تر ۲۰۰۱ پوري زېږېدلي وي د ۶-۵ کلنۍ نه بېل تقسيم اوقات لري.

سن / ټولگي / صنف	د ناروغيو پر ضد د واکسين نوم	د ماشوم فلج دوره	سن / ټولگي / صنف	د ناروغيو پر ضد د واکسين نوم
۶-۵ کلن	د ماشوم فلج	دوره ۴	۱۰ کلن	دیفټري، تیتانوس، غاړه
۱۲ کلن	شری/سرځکان، غونډاوربزی، مخمک(دري)	دوره ۲	۱۲ کلن	شری/سرځکان، غونډاوربزی، مخمک(دري)

سن / ټولگي / صنف	د ناروغيو پر ضد د واکسين نوم	د ماشوم فلج دوره	سن / ټولگي / صنف	د ناروغيو پر ضد د واکسين نوم
۳ میاشتنی	دیفټري، تیتانوس، غاړه، فلج، هيب، سينوزيت واکسين	دوره ۱	۵-۶ کاله	دیفټري، تیتانوس، غاړه، فلج
۵ میاشتنی	دیفټري، تیتانوس، غاړه، فلج، هيب د پزي او غوږو/سينوزيت واکسين	دوره ۲	۸-۶ کاله	شری/سرځکان، غونډاوربزی، مخمک(دري)
۱۲ میاشتنی	دیفټري، تیتانوس، غاړه، فلج، هيب، د پزي او غوږو/سينوزيت واکسين	دوره ۳	۱۶-۱۴ کاله	دیفټري، تیتانوس، غاړه
۱۸ میاشتنی	شری/سرځکان، غونډاوربزی، مخمک(دري)	دوره ۱		

هم تر ډیرې اندازې ساتل کېږي، په سویدني کې نیږدې ټوله ماشومان واکسين کېږي. د یوې احتمالي ناروغۍ مخنیوی ډېر ژر کېږي که نیږدې ټوله ماشومان مخ کې وقایه شوي وي. د ۳ او ۵ میاشتنۍ واکسين کول د دیفټري، تیتانوس، غاړه، فلج، هيب ناروغي، د پزي او غوږو ناروغۍ پر ضد ټوله یو ځای ابتدایي وقایه ماشوم ته ورکوي. د ۱۲ میاشتنۍ د واکسين کولو یوه نوې دوره د اولي وقایې تاثیر ور ډېروي.

د واکسين یوه بله نوې دوره د فلج، دیفټري، تیتانوس او توري غاړې یو څه وخت وروسته راځي، مگر د هيب ناروغي، د پزي او غوږو ناروغۍ و واکسين ته اړتیا نه شته. یوه دوره گډه د واکسين شری/سرځکان، غونډاوربزی، مخمک(دري) د ناروغيو پر ضد بڼه وقایه ورکوي. یوه بله دوره د ددې واکسينو وروسته په بنوونځي کې ورکول کېږي، دا ددې له پاره چې که داوول واکسين په واسطه څوک نه وي وقایه شوی او یا هم د اولي دورې د واکسينو دوام ور تقویه کړي

په دې پروگرام کې کومې ناروغۍ شاملې دي؟

دیفټري یوه ډېره ساري او خطرناکه دستوني ناروغي ده چې د ماشومانو د سابتدي/خپه کېدو سبب ګرځي. د دیفټري بکتريایو یو ډول زهر ایله کوي چې دا زهر، پښتورګي او عصبي سیستم زخمي کوي، چې کېدای شي د ماشوم د مرګ سبب وګرځي.

واکسين یعنی څه؟

واکسين کول دا معنی لري چې و بدن ته د ساري ناروغۍ یوه اندازه کوم چې ناروغۍ منځته راوړي یوه کمزوره مقدار پیچکاری کوي. دا دومره اندازه نه ده چې څوک ناروغه کړي مگر دا کفایت کوي چې د بدن وقایه ډېره کړي. که څوک د ساري ناروغۍ سره مخامخ شي د بدن دفاعي توان فعاله کېږي او دا ساري ناروغي دمخه له دې چې څوک ناروغه کړي له منځه وړي. دا واکسين د پیچکاری له لاری نه بدن ته ورکول کېږي.

د واکسين گټه داده چې بدن د ساري ناروغيو په مقابل کې وقایه کوي. د واکسين د ور کولو توان د پیچکاری لگولو نه او د جاني عوارضو نه وېره. هېڅ طبي دواوي د جاني عوارضو نه خالی نه دي د اجتماعي خدمتونو اداره د واکسين د ورکولو زیانونه د ناروغۍ تر زیانونه لږ بولي. د واکسين کول جبري نه دي، تاسو والدین خپله د ماشومانو د واکسين کولو پرېکړه کوی چې ورته غواړی یا نه. ستاسو د ماشومانو د واکسين د ورکولو وختونو ته مو باید پام وي، باید د ماشوم د پالنې د مرکز د کارت له لاري او یا په بل ډول سره تر نظر لاندې ولری.

واکسين کومې وقایې ور کوی؟

واکسين کول کومه گرنټي نه ده چې ماشومان د ناروغۍ نه بیخي ساتي. هغه ماشومان چې واکسين بې نه وقایه کوي بیا

تیتانوس ناروغي د بکتريا په واسطه چې خاورو کې شته د زخم د التهاب/ خرابېدو سبب گرځي. دا بکتريا يو ډول زهر توليدوي د غړو د شخې او د تنفس د غړو د فلج سبب کېږي چې کېدای شي د مرگ سبب وگرځي. دا ناروغي ساري نه ده او يو ته بل ته سرایت نه کوي..

توره غاړه يوه ډېره سخته ساري د تنفس د غړو ناروغي ده ، د ډېر سخت ټوخلو علت گرځي چې په مياشتو دوام کوي او کېدای شي د سينه بغل سبب وگرځي. دا ناروغي د شيدو خوړنکو ماشومانو له پاره خطرناکه او کېدای شي د مرگ سبب يې وگرځي.

د ماشوم فلج يوه مکروبي ناروغي ده چې د ناپاکو او چټلو اوبو له لاري نقلېږي. يو وخت ددې ناروغي نه ډېر مړه ، فلج او د ټوله ژوند له پاره ناروغه کېدله حتی په سوېد کې. دا ناروغي اوس يوازي د اسيا او افريقا په څو هيوادو کې پاته ده .

هيپ يو بکتريا ده چې د ډېرو خطرناکو او ژر مکروبي ناروغيو سبب گرځي خصوصاً د هغو ماشومانو له پاره چې عمر يې تر پنځو کالو کېښته وي. د عصبي سيستم نيول او د وينو زهري کېدلو سره په صورت کې د مرگ خطر يې په سلو کې د ۵ نه تر ۱۰ پوري دی او هغه څوک که ژوندی پاته شي دايمي ناروغي لکه کونټوب او د غړو د شخيو په حمله به اخته وي .

د ستوني او ډيزي ناروغي/سينوزيت د يوه مکروب نه پيدا کېږي چې د ډيزي او د غوړو /سينوزيت د ناروغي سبب گرځي مگر يو وخت د ډېرو خطرناکو او وژونکو ناروغيو لکه د وينو زهري کېدلو او د عصبي سيستم د خرابيدل هم منځ ته راوړي. دا ورېدو او د مغزو د ناروغيو سبب هم گرځي . دا واکسين ددې ناروغي د ۷ ډولو چې په وړو ماشومانو کې عادي دي . مخنيوی کوي ، چې دا تقريباً ۷۰ په ۱۰۰ کې وقاته کوي .

شری يو ډېر ساري نارامه کوونکې ويروسي ناروغي ده ، لوړه تبه ، ټوخی او دانې ورسره وي . د مغزو ، غوړو د تنفسي غړو د ناروغيو سبب گرځي . ددې ناروغي له پاره کومه تداوي نه شته او د هغو ماشومانو له پاره د مرگ خطر شته چې واکسين يې نه وي کړی .

غونډ اوربزی يو ويروسي ساري ناروغي ده چې د لارو غډې او مرکزی عصبي سيستم تر تاثير لاندې نيسي . يو عادي ناروغي يې د عصبي سيستم ناروغي ده چې کېدای شي د اورېدو قوه کمزوره او يا د کونټوب سبب وگرځي . هغه هلکان چې د بلوغ دورې ته رسېدلي وي او په دې ناروغي اخته شي د کلفرو په ناروغي اخته کېږي چې ډېر لږ وخت د بې اولادۍ په ستونزي مبتلا کېږي .

مخملک / سرې دانې يو بې خطره وېروسي د ماشومانو او غټانو ناروغي ده مگر که يوه حمله داره بنځه په دې ناروغي اخته شي په نس کې يې د ماشوم له پاره د زړه ، مغز ، ليدلو او اورېدلو د خطرناکو زخمونو خطر شته .

کوم واکسينونه په دې پروگرام کې شته ؟
• پر ضد د ډيفټري ، تیتانوس ، توره غاړه ، فلج ، د هيپ ناروغي له څو ډوله واکسينونه .

- د شري واکسين ، غونډاوربزی ، سرې دانې د گډو ر کول کېږي .
- د پزي او غوړو د ناروغي واکسين ځانته ورکول کېږي .

گډ واکسينونه عيني تاثير لکه ځانگړي واکسينونه او په دې کې هيڅ توپير نه شته . د ماشوم دپالنې د مرکز او د بنوونځي د پالنې د څانگې نه معلومات واخلي چې دوی کوم واکسينونه هلته استعمالوي .

واکسينونه کومې ستونزي منځ ته راولي ؟

ډيرو ماشومانو ته ډيري لږ او يا هيڅ ستونزی نه پېښوی . احتمالي ستونزی په نورمال ډول سره په څو ورځو کې له منځه ځي. که شکمن واست او يا ماشوم جوړ نه وي د ماشوم دپالنې د مرکز ، د بنوونځي د پالنې د څانگې او يا روغتون سره اړيکې ونيسی .

ډيفټري، تیتانوس، توره غاړه، فلج ، هيپ ، د ستوني او ډيزي ناروغي/سينوزيت پر ضد واکسين

عادي (لږ تر لږه يو په ۱۰۰ ليدل کېږي) سور کېدلو پړسوب ، درد د پېچکاري په ځای کې ، لږ تبه ، اسهال ، استفراغ/قي

غيرعادي يا هيڅ (د شيدو وړونکی ماشوم): څو ساعته پرله پسې ژړا ، دوامداره تر ۳۹ درجې لوړه تبه ، ډېر پړسوب ، دتبي نه د غړو شخې ، کهالي ، رنگ زير ، لږمې کيدل/دانی

غيري عادي يا ډېر لږ (واړه ماشومان):

تبه تر ۳۹ درجې پوري ، پړسوب ، لږمې/دانی ، حساسيت

شري/سرځکان، غونډاوربزی ، مخملک (دري) واکسين

عادي (يو په ۱۰۰ د واکسين شويو سره ليدل کېږي): سور کېدلو ، پړسوب او درد په هغه ځای کې چې پېچکاري شوې وي. د اصلي ناروغي يو کمزوره عکس العمل . عادي يې تبه ، زخم ۱-۲ اوونۍ پوري تر واکسين نه وروسته . د ماشوم نه ناروغي نه اخیستل کېږي دا ستونزه په څو ورځو کې له منځه ځي . د واکسين تر دوهمې دورې وروسته دغه عمليه ډېره نه تکرار کېږي .

غيری عادي يا يو وخت: لږ د بندو درد ، د تبي سره د غړو شخې ، د حساسيت عکس العمل

د پام وړ و بل هيواد ته د سفر په وخت کې:

و بل هيواد ته سفر په وخت کې کېدای شي يو څو واکسينونه وختی ولگول شي او يا نورو ته اړتيا پيدا شي . د ماشوم د پالنې د مرکز او يا د واکسين کولو څانگې سره مشوره وکړی .

غواړی نور وپوهېږی ؟

اول د ماشوم د صحي پالنې د مرکز او يا د بنوونځي د صحي څانگې سره اړيکې ونيسی که مو ماشوم بنوونځی پيل کړې وي ..

د پام وړ/مهم

د واکسين کولو نه مخکې - ووايست که ستاسو ماشوم حساسيت لري او يا يې غيري نور مال عکس العمل د مخکني واکسين په مقابل بنودلی وي .

د واکسين کولو نه وروسته - د ماشوم د پالنې د مرکز او يا د بنوونځي د صحي څانگې سره تماس و نيسي که ماشوم په نېردي ورځو کې کوم غيري نور مال عکس العمل وښی .